

@fosselat

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شاخص ها و ملاک های دهگانه "انتخاب اصلح"

موضوع

[از سخنان امیرمومنان علی علیه السلام (نهج البلاغه)]

تهیه شده توسط حجت الاسلام علی رجبی

فَلَيْسَتْ تَصْلُحُ الرَّعِيَّةُ إِلَّا بِصَلَاحِ الْوَلَاةِ

هرگز امور مردم ، بدون صلاحیت حاکمان اصلاح نشود .

(از خطبه ۲۱۶ نهج البلاغه)

@fosselat

سوال

وظیفه روحانیون و خواص در قبال شناساندن فرد اصلح چیست؟ آیا از لحاظ شرعی تکلیفی بر عهده آنهاست؟

جواب

همگان به ویژه خواص و علما وظیفه دارند با حداکثر دقت، افراد اصلح را با حجت شرعی شناسایی کرده و به مردم معرفی کنند و مردم را در انتخاب درست یاری دهند. عدم دخالت خطرناک است؛ دخالت بدون بصیرت و حجت هم خطرناک است.

...نوشتن پیام

انتخاب اصلح

نماینده‌ی مردم باید شجاع باشد. این ملت، ملت شجاع و آزاده‌هاست، ملتی است که تهدید قدرت‌های متکبر جهانی او را عقب نمی‌نماید، بنابر این نماینده‌ی او هم باید شجاع باشد و نترسد، شجاعت در مقابل دشمن، شجاعت در مقابل باطل، شجاعت در پذیرش حرف حق ...

@fosselat

۱- ساده زیستی و عدم ثروت اندوزی

۲- برخورد شدید و قاطعانه با نزدیکانی که دارای فساد اقتصادی هستند.

۳- پرهیز از زیاده خواهی اطرافیان و خویشاوندان

۴- نظارت بر زیردستان و انتخاب فرد شایسته برای خدمت به مردم

۵- مغرور به جایگاه خود نبوده و به نظرات مردم اعتنا کند.

۶- کینه و دشمنی میان مردم راه نیاندازد.

۷- بسیار مراقب اقشار محروم و ضعیف جامعه بوده و درصد کاهش گرفتاری های مردم باشد.

۸- عدم همراهی و به کارگیری دنیا طلبان (و معاویه صفتان)

۹- شجاع و عقب نشینی نکردن در برابر دشمن

۱۰- سوء ظن نسبت به دشمن حتی هنگام صلح

ساده زیستی و عدم ثروت اندوزی

@fosselat

أَلَا وَإِنَّ إِمَامَكُمْ قَدْ اِكْتَفَى مِنْ دُنْيَاهُ بِطِمْرِيهِ،
وَمِنْ طُعْمِهِ بِقُرْصِيهِ

بدان به یقین پیشوای شما بسنده کرده است از دنیایش به دو جامه کهنه و از غذاهایش به دو قرص نان

[نهج البلاغه نامه ۴۵ به عثمان بن حنیف انصاری کارگزار امام در بصره سال ۳۹ هـ،
هنگامی که با خبر شد که او مهمانی و دعوت نزدیکانش را قبول کرده]

شرح: معروف این است که آن دو جامه از کرباس و آن دو قرص نان از جوی (سبوس نا گرفته بود) که

خوراک روزانه آن حضرت را تشکیل می داد یکی را ظهر و دیگری را شام میل می کرد.

این در واقع اقتدا به رسول خدا (ص) بود که پیشوای امام علیه السلام محسوب می شد.

در حدیث آمده: پیامبر اکرم (ص) هرگز دو پیراهن و دو زیرجامه و دو جفت کفش برای خود تهیه نکرد بلکه

همیشه برای خود یک دست از آنها را داشت.

[شرح نهج البلاغه - پیام امام امیرالمومنین (ع) ج ۱۰، ص ۱۸۶]

برخورد شدید و قاطعانه با نزدیکانی که دارای فساد اقتصادی هستند .

وَوَاللَّهِ لَوْ أَنَّ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ فَعَلَا مِثْلَ الَّذِي فَعَلْتَ،

به خدا سوگند اگر حسن و حسین، کاری همچون کار تو کرده بودند

مَا كَانَتْ لَهُمَا عِنْدِي هَوَادَةٌ، هیچ گونه با آنها مدارا نمی کردم

وَلَا ظَفِرًا مِّنِّي بِإِرَادَةٍ، و اراده مرا (در دفاع از حق بیت المال) تغییر نمی دادند

حَتَّى آخُذَ الْحَقَّ مِنْهُمَا، وَأُزِيحَ الْبَاطِلَ عَن مَظْلَمَتَيْهِمَا ...

تا زمانی که حق را از آنها بستانم و باطلی را که از ستم های آنها بوجود آمده از میان بر دارم .

شرح: هیچ کس در برابر تخلف از حق و عدالت مصونیت ندارد .

هرگز مسائل عاطفی نمی تواند حاکم بر احکام الهی باشد و روابط بر ضوابط پیشی نمی گیرد

همان گونه که قرآن در مساله اجرای حدود می فرماید: ... **وَلَا تَأْخُذْكُمْ بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ ... [نور آیه ۲]**

نباید دلسوزی درباره آن دو، شما را از [اجرای] قانون الهی بازدارد

و نیز قرآن در مورد اجرای حق و قانون عدالت می فرماید: **[نساء آیه ۱۳۵] يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ**

بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ [ان یکن غنیاً أو فقیراً فالله اولیٰ بهما

ای مؤمنان! [در همه امور زندگی] قیام کننده به [اجرای] عدالت، و گواهی دهنده برای خدا باشید! هرچند به زیان خود یا پدر و مادر یا نزدیکانتان باشد، اگر [یکی از دو طرف نزاع]

توانگر یا نیازمند باشد [به سبب لحاظ کردن وضعشان، بر خلاف خدا گواهی ندهید! زیرا] خداوند به [حمایت از] آنان سزاوارتر است،

پرهیز از زیاده خواهی اطرافیان و خویشاوندان {ریشه کن کردن فساد}

ثُمَّ إِنَّ لِلْوَالِي خَاصَّةً وَ بَطَانَةً سِيسِ قِطْعَا بَرَاي زَمَامِدَار، خَوَاص وَ صَاحِبَان اسرار (نزدیکان و اطرافیان) است

فِيهِمْ اسْتِثْنَاءٌ وَ تَطَاوُلٌ وَ قِلَّةٌ اِنْصَافٍ فِي مُعَامَلَةٍ که خود خواه و برتری طلبند و در داد و ستد با مردم عدالت و انصاف را رعایت نمی کنند

فَا حَسِمُ مَادَّةً اُولَيْكَ بِقَطْعِ اَسْبَابِ تِلْكَ الْاُخْوَالِ پس ریشه ستمشان را با قطع و سائل آن برکن (ریشه چنین افرادی را قطع کن)

[از نامه ۵۳ نهج البلاغه]

شرح: آنچه امام علیه السلام در اینجا به آن اشاره کرد، یک واقعیت تلخ و گسترده تاریخی است که همواره دنیا پرستان و فرصت طلبان خود را به مراکز قدرت نزدیک می کنند و با اظهار اخلاص و فدا کاری کامل به آنها تقرّب می جویند تا به وسیله آنها بخش هایی از بیت المال را در اختیار آنان و منصوبانشان قرار بگیرد و بردوش مردم مظلوم سوار شوند و اموال و منافع آنها را غارت کنند.

امام به مالک اشتر هشدار می دهد که مراقب این گروه باشد.

- شخص والی و زمامدار باید دست رد بر سینه گروه فرصت طلب سودجو از نزدیکان بزند و هرگز تسلیم خواسته های آنها نشود.

نظارت بر زیر دستان و انتخاب فرد شایسته برای خدمت به مردم
[مراقبت دقیق از کار گزاران دولتی]

@fosselat

سپس در امور مربوط به کارگزاران دقت کن

ثُمَّ انظُرْ فِي أُمُورِ عُمَّالِكَ

و آنها را با آزمون و امتحان به کارگیر
فَاسْتَعْمِلْهُمْ اخْتِبَارًا،

و نه از روی "تمایلات شخصی" و "استبداد و خودرایی"
وَلَا تُوَلِّهِمْ مَحَابَبَةً وَآثَرَةً،

زیرا این دو کانونی از شعب ظلم و خیانت اند .
<= فَإِنَّهُمَا جِمَاعٌ مِنْ شُعَبِ الْجَوْرِ وَالْخِيَانَةِ

[قسمتی از نامه ۵۳ نهج البلاغه]

شرح: شک نیست که زمامداران بدون همکاری کارگزارانشان نمی توانند کاری انجام دهند . چنانچه این کارگزاران افرادی صالح و سالم باشند ، امور مملکت بر محور صحیح می چرخد و گرنه در همه جا فساد و ظلم و جور آشکار می گردد .

امام علیه السلام در اینجا معیار انتخاب آنها را آزمایش و امتحان قرار داده و **مالک اشتر را به شدت از اینکه معیار رابطه ها - و نه ضابطه ها - حاکم گردد و بدون مشورت آنها گزینش شوند بر حذر می دارد** که در غیر این صورت دچار جور و خیانت می شود .

- **فضای صدور گفتار امام (ع):** این گفتار در واقع اشاره به اوضاع نابسامان جامعه اسلامی در زمان خلیفه سوم (عثمان) دارد که گروهی از بنی امیه را به سبب رابطه خویشاوندی و بدون هیچ مشورتی برای پست های حساس کشور برگزید .

[پیام امام امیر المومنین، ج ۱۱، ص ۱۹]

مغرور به جایگاه خود نبوده و به نظرات مردم اعتنا کند .

وَلَا تَقُولَنَّ: إِنِّي مُؤَمَّرٌ أَمْرٌ فَأُطَاعُ، و هرگز مگو من امیرم : امر می کنم و از من اطاعت می شود

فَإِنَّ ذَلِكَ

۱- إِدْغَالٌ فِي الْقَلْبِ، که این امر موجب دخول فساد در دل

۲- وَمَنْهَكَةٌ لِلدِّينِ، و خرابی دین

۳- وَ تَقَرُّبٌ مِنَ الْغَيْرِ و نزدیک شدن دگرگونی ها (در قدرت تو) است .

[نهج البلاغه نامه ۵۳ - عهدنامه مالک اشتر نخعی در سال ۳۹ هـ برای فرماندارشدن مصر]

شرح: بی شک یکی از آفات خطرناک حکومت و زمامداری، غرور و خود بزرگ بینی و استبداد است که سه پیامد خطرناک دارد. **اول:** فکرا انسان را فاسد می کند لذا تصمیمات نابخردانه و غیر عادلانه می گیرد. **دوم:** انسان را گرفتار انواع معاصی و گناهان و ستم می سازد. **سوم:** سبب تغییرات و دگرگونی ها در رابطه حکومت با مردم می شود. => به عکس اگر حاکم جامعه متواضع باشد. **۱-** درست می اندیشد **۲-** آلوده گناه و ضعف دین نمی شود **۳-** و هم رابطه صمیمانه با مردم خواهد داشت، همان رابطه ای که پایه های حکومت را قدرت می بخشد.

[پیام امام امیرالمومنین (ع) ج ۱۰، ص ۵۳]

کینه و دشمنی میان مردم راه نیاندازد .

@fosselat

أَطْلِقْ عَنِ النَّاسِ عُقْدَةَ كُلِّ حِقْدٍ

عقده آنها را که کینه دارند (با برخورد خوب و محبت آمیز) بگشا [نامه ۵۳ نهج البلاغه]

- دو احتمال در شرح و معنای فراز

اول: روشن است که عوامل مختلفی ممکن است مردم را درباره والی کینه توز کند . والی باید بیدار و هشیار باشد و این کینه ها را که در سینه ها نهفته است با رفتار نیک و بزرگوارانه بر طرف سازد و عقده گشایی کند .
دوم: کینه های درون خود را نسبت به مردم رها کند و اگر کسی کار خلافی کرد به دل نگیرد و فراموش کند .

وَاقْطَعْ عَنكَ سَبَبَ كُلِّ وِثْرٍ

و اسباب عداوت و دشمنی را درباره خود قطع کن

[نامه ۵۳ نهج البلاغه]

- **شرح:** زیرا می دانیم عداوت ها معمولاً بی سبب نیست ، یا نتیجه بد رفتاری است یا تزییع حقوق ، یا خود بزرگ بینی و امثال آن هنگامی که این اسباب قطع گردد دشمنی ها به دوستی مبدل می شود .

بسیار مراقب اقشار محروم و ضعیف جامعه بوده و درصدد کاهش گرفتاری های مردم باشد. (آسیب پذیر ترین قشر جامعه و مهمترین آنها)

@fosselat

ثُمَّ اللَّهُ فِي الطَّبَقَةِ السُّفْلَى مِنَ الَّذِينَ لَا حِيلَةَ لَهُمْ،

الْمَسَاكِينِ (مستمندان) کسانی که از شدت فقر گویی به زمین چسبیده اند و توان برخاستن ندارند و زمین گیر و خانه نشین شده اند.

وَالْمُحْتَاجِينَ (و نیازمندان) نیازمندی که در حدّ مساکین نیستند، ولی از نظر زندگی و معیشت گرفتارند.

وَأَهْلَ الْبُؤْسَى (و تهی دستان) به فقیرانی گفته می شود که فقرشان از همه بیشتر است

وَالزَّمْنَى (و از کار افتادگان) به کسانی گفته می شود که بر اثر بیماری از کار افتاده اند.

[نامه ۵۳ نهج البلاغه به مالک اشتر]

=> گویا امیر مومنان علیه السلام با این تقسیم بندی چهارگانه اقشار ضعیف جامعه می خواهد اولویت ها را برای "مالک اشتر" (و هر زمامدار دیگر) در مورد کمک کردن به نیازمندان گوشزد کند تا آنها که بیشتر با فقر دست به گریبانند بیشتر مورد توجه واقع شوند.

@fosselat

عدم همراهی و به کارگیری دنیا طلبان (و معاویه صفتان)

فَإِنَّكَ قَدْ جَعَلْتَ دِينَكَ تَبَعًا لِدُنْيَا أَمْرِي

تو (ای عمرو بن عاص) دین خود را تابع کسی قرار داده ای

ظَاهِرٌ غَيْبُهُ مَهْتُوكِ سِتْرُهُ

که گمراهی آشکار و پرده حیایش دریده است

[نامه ۳۹ نهج البلاغه به عمر و عاص که امام (ع) او را بدلیل تبعیت از معاویه سرزنش می کند]

- بیزاری و بی وفایی رهبران کفر از پیروانشان در ستاخیز

إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوْا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ (بقره ۱۶۶)

در آن هنگام پیشوایان [شُرک و بُت پرستی] از پیروانشان بیزاری می جویند، و همگی عذاب را می بینند، و راه چاره بر آنان بسته می شود

- پشیمانی بی موقع پیروان و طرفداران کفر

وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّنَا كَرَّهْنَا فَنَتَّبِعُوا مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّأُوا مِنَّا

كَذَلِكَ يُرِيهِمُ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ (بقره ۱۶۷)

و آنان که [به جای خدا از پیشوایان شرک و کفر] پیروی کردند می گویند: ای کاش برای ما بازگشتی [به دنیا] بود! تا ما هم از آنان [و فرهنگ باطلشان] بیزاری می جستیم، همان گونه که اینان [در این عرصه قیامت] از ما بیزاری جستند، خداوند به این صورت اعمالشان را که برای آنان مایه حسرت هاست به ایشان نشان می دهد، و اینان هرگز از آتش بیرون آمدنی نیستند

شجاع و عقب نشینی نکردن در برابر دشمن

@fosselat

و لَا يَنَامُ أَيَّامَ الْخَوْفِ، کسی که به هنگام خوف و خطر خواب به چشم راه نمی دهد

و لَا يَنْكُلُ عَنِ الْأَعْدَاءِ سَاعَاتِ الرَّوْعِ و در ساعات ترس و وحشت از دشمن نمی هراسد و به او پشت نمی کند

[نامه ۳۸ نهج البلاغه در بیان اوصاف ششگانه مالک اشتر نخعی]

شرح: این دو وصف در واقع از مهمترین اوصافی است که برای پیروزی بر دشمن لازم است، آماده باش دائم در زمان خوف حمله دشمن و نهراسیدن از نقشه ها و ضربه ها و عده و عده اعدا. تاریخ نشان داده است کسانی که در نبرد مغلوب شده اند غالباً یکی از این دو ویژگی را از دست داده اند، یا غافلگیر شده اند یا ترس از دشمن آنها را به ضعف و ذلت و زبونی کشیده است.

[پیام امام امیرالمومنین (ع)، ج ۱۰، ص ۹۳]

- فرار و پشت کردن به دشمن یکی از گناهان کبیره. (انفال ۱۵ و ۱۶)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا زَحَفًا فَلَا تُولُوهُمْ الْأَدْبَارَ

ای اهل ایمان! هنگامی که با کافران در حالی که بر ضد شما لشکرکشی می کنند روبرو می شوید، به آنان پشت نکنید [و نگریزید .]

وَمَنْ يُولُوهُمْ يَوْمَئِذٍ دُبْرُهُ إِلَّا مُتَحَرِّفًا لِقِتَالٍ أَوْ مُتَحَيِّزًا إِلَىٰ فِتْنَةٍ فَقَدْ بَاءَ بِغَضَبٍ مِّنَ اللَّهِ وَمَأْوَاهُ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ

و هر کس در آن موقعیت به آنان پشت کند [و بگریزد] سزاوار حشمتی از سوی خدا شود و جایگاهش دوزخ است و دوزخ بازگشت گاه بدی است مگر [اینکه گریزش برای انتخاب محلی دیدن جهت ادامه نبرد با دشمن، یا پیوستن به گروهی [تازه نفس از مجاهدان برای حمله به دشمن] باشد .]

سوء ظن نسبت به دشمن حتی هنگام صلح

@fosselat

دشمن شناسی

وَ لَكِنَّ الْحَذَرَ كُلَّ الْحَذَرِ مِنْ عَدُوِّكَ بَعْدَ صَلَاحِهِ اِذَا سَخَتْ اِزْ دِشْمَنْتِ بَعْدَ اِزْ صِلَاحِ بَا اَوْ بَرِ حِذْرٍ بَاش

فَإِنَّ الْعَدُوَّ رُبَّمَا قَارَبَ لِيَتَغَفَّلَ فَخُذْ بِالْحَزْمِ زَبِرا دِشْمَنْ گاه نَزْدِیْکِ مِی شُود کِه غافلگیر سازد، بنابراین دور اندیشی را به کار گیر

وَ اَتَهُمْ فِی ذَلِکَ حُسْنَ الظَّنِّ. و در این کار خوش بینی را کنار بگذار

[نامه ۵۳ نهج البلاغه]

شرح: این یک واقعیت است که پیشنهاد صلح از سوی دشمن همیشه صادقانه نیست و نمی توان آن را دلیل بر صلح طلبی وی دانست گرچه باید پیشنهاد صلح شرافتمندانه را پذیرفت، ولی نباید به آن دل بست و اطمینان نمود.

تاریخ گذشته و معاصر نمونه های زیادی از صلح غافلگیرانه را به خاطر دارد.

* جواب یک سوال:

اینکه امام علیه السلام می فرماید "حسن ظن و خوش بینی را در اینجا کنار بگذار" با اینکه اصل در اسلام بر خوش بینی است به سبب آن است که طرف مقابل دشمن است نه دوست.

[پیام امام امیرالمومنین علیه السلام ج ۱۱، ص ۱۱۱]

@fosselat

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

یک انتخاب خوب و درست، نه فقط در طول چهار سال، گاهی در طول دهها سال تأثیراتش برای کشور باقی میماند
باید فکر کرد و معیارها را شناخت من ان شاء الله در آینده مطالبی عرض خواهیم کرد
اما اجمالاً معیار اصلی این است که کسانی سرکار بیایند که همشان بر این باشد:
حفظ عزت و حرکت کشور در جهت هدفهای انقلاب

**توان اجرایی
همت جهادی**

**تهذیب اخلاقی
نپرداختن به حاشیه‌ها**

حکمت و تدبیر

قانون‌مداری

پایگاه اطلاع‌رسانی FSLT.IR در زمینه اطلاع‌رسانی و
مجموعه‌های خبری و تحلیلی در زمینه‌های مختلف
از سیاست، اقتصاد، فرهنگ، آموزش و ...

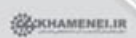
سلامت مالی در تبلیغات

مقاومت در برابر دشمن

دانستن درد مردم

امروز اقتصاد مسئله‌ی اصلی است

www.FSLT.ir

پایگاه رسمی حجت الاسلام علی رجبی

**مست است
مستزای رای**

به چه کسی رأی بدهیم؟

دنیال آدمهای مؤمن و شجاع و انقلابی و کسانی که بتوانند قدرت این ملت را که در سایه‌ی ارزشهای انقلابی است - حفظ کنند، باشید. کسانی که وقتی قوانینی می‌گذارند و موضعی می‌گیرند و نطقی می‌کنند، همه در این جهت باشد. این طور آدمی، شایسته‌ی آن است که به عنوان وکیل این ملت به مجلس شورای اسلامی برود، آن کسی که بفهمد امام (ره) چه می‌گفت، چه می‌خواست و چرا می‌خواستید...

وکیل آینده‌ی مجلس، باید دنیال راه امام (ره) و در خط او باشد.

FSLT.IR